

**Siseministri 13. juuli 2023. a käskkirja
nr 1-3/98 „Varjupaiga-, Rände- ja
Integratsioonifondi meetme nr 3.1
„Tagasisaatmiste korraldamine“
toetuse andmise tingimused“
muutmine**

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel ning koosõlas siseministri 13. juuli 2023. a käskkirja nr 1-3/98 „Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi meetme nr 3.1 „Tagasisaatmiste korraldamine“ toetuse andmise tingimused“ punktiga 11.1

1. Muudan siseministri 13. juuli 2023. a käskkirja nr 1-3/98 „Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi meetme nr 3.1 „Tagasisaatmiste korraldamine“ toetuse andmise tingimused“ (edaspidi *käskkiri*) alljärgnevalt:

1.1. Muudan käskkirja punkti 1. sissejuhatava lõigu ja sõnastan selle järgmiselt:
„Käskkirjaga reguleeritakse siseministri 18. septembri 2025. a käskkirjaga nr 1-3/65 kinnitatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rahastamiskava meetme nr 3.1 „Tagasisaatmiste korraldamine“ toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ning korda.“.

1.2. Muudan käskkirja punkti 1.1.5. ja sõnastan selle järgmiselt:
„1.1.5. TATi tegevuste puhul on arvestatud ELi vabatahtliku tagasipöördumise ja taasintegreerimise strateegias ja Tõhustatud tagasisaatmiste operatiivstrateegia teekaardis püstitatud eesmärkidega ning Komisjoni teatise Euroopa Parlamendile ja Nõukogule Euroopa integreeritud piirihalduse mitmeaastase strateegilise poliitika kehtestamine lisadega³.“.

1.3. Muudan käskkirja punkti 2.1.1. numeratsiooni ja sõnastan alapunkti 2.4.1.1. numbri järgmiselt: „2.1.1.4.“.

1.4. Muudan käskkirja punkti 2.1.4. ja sõnastan selle järgmiselt:
„2.1.4. Projekti abikõlblikkuse periood ja abikõlblikud kulud
Projekti tegevused viiakse ellu perioodil 01.07.2023–31.12.2029, sh meditsiiniteenust osutatakse perioodil 01.07.2023–30.06.2024.

Projekti abikõlblikud kulud:

- personalikulud (sh projektijuhtimine, huvijuhtimine, spordiinstruktor/treener, keeleõpetaja, muusikaõpetaja, projekti ekspert, vaimse heaolu spetsialist);
- õppevisiitidel, seminaridel, konverentsidel ja koolitustel osalemise kulud (sh päevaraha, transport, majutus, osalustasud, kindlustus); kolmandates riikides toimuvatel koolitustel, seminaridel ja konverentsidel osalemine ning neisse õppevisiidi korraldamine tuleb eelnevat kooskõlastada Siseministeeriumiga (edaspidi SiM). Vastav põhjendus tuleb esitada SiMile e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt 45 päeva enne õppevisiidi, koolituse, seminari või konverentsi toimumist;
- teenuste ja tegevuste korraldamisega seotud tõlkekulud, kinnipidamiskeskuse kodukorra ja olmetasandi teemadel;

- meditsiiniteenuse kulud (sh õendus- ja arstiteenus, psühholoogiteenus ning vajadusel psühhiaatri teenus, tervisekontroll, akuutne ravi, operatsioonid, ravimid meditsiinivahendid, uuringud, analüüsid jms) tagasisaadetavatele perioodil 01.07.2023–30.06.2024;
- meditsiinilise personali abi andmise kulud tagasisaatmisel (sh kulud meditsiiniteenusele ning transpordi ja majutuskulud);
- kinnipidamiskeskuse pakutavate teenuste ja tegevuste kulud, sh huvialategevus (sh huvialategevuse vahendid, teler, arvutimängud, sportimisvahendid), keeleõpe (st stabiilsed inglise keele õppe kursused ning vajalikud keeleõppe vahendid), sporditegevuse ja muusikalise õppega seotud vahendid, hügieeni tagamise ja erimenüü (sh usulised, allergikutele suunatud jm erinäidustusega menüü, sh laste toitlustus) ning ligipääsetavuse tagamisega seotud kulud;
- riigisisised transpordikulud, sh erivajadusega isikute transport;
- seadmete soetamine/rent (nt konverentsitehnika e-kohtuistungite ja nõustamiste läbiviimiseks kinnipeetavaga veebi teel);
- kommunikatsioonitegevuste ja teavitamise kulu;
- erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt makstavad maksud.“.

1.5. Muudan käskkirja punkti 2.3.1. sissejuhatava lõigu ja sõnastan selle järgmiselt:

„Projekti eesmärk ja sisu

Projekti abil tagatakse seadusliku aluseta riigis viibivate kolmandate riikide kodanike kiire, õiguspärane ja kestlik tagasisaatmine, töhustades tagasisaatmismenetluste läbiviimist, arendades nõustamisteenust, võttes kasutusele vajalikud ja väljasaatmiseks kohandatud transpordivahendid ja korraldades tagasisaatmise- ja reintegreerimisalase abi andmist.

Projekt koosneb viiest alategevusest:“.

1.6. Muudan käskkirja punkti 2.3.1.4. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.3.1.4. Saatameeskondade reservametnike võimekuse arendamine ja tõstmine

Projekti tegevusega toetatakse ebaseaduslikult Eestis viibivatele välismaalastele koostatud sundtäidetava lahkumisettekirjutuse või sundtäitmise protokoll (kui kohus on lisakaristusena mõistnud väljasaatmise või lahkumiskohustuse tähtaeg on saabunud ning nad saadetakse Eestist välja) täide viimist. Tulenevalt välismaalase riskihinnangust vajavad nad väljasaatmisel vähemalt kaheliikmelisi saatameeskondasid.

Reservametnike võimekuse arendamise ja tõstmise tegevusteks on:

- saatameeskondade reservüksuse (DEPA Reservametnikud) ja teiste tagasisaatmisega tegelevate ametnike ettevalmistamine ja valmisoleku tagamine ebaseaduslikult riigis viibivate isikute väljasaatmiseks päritoluriiki või teise vastuvõtvasse riiki;
- vähemalt üks kord aastas uutele reservametnikele baaskoolituse korraldamine;
- vähemalt iga kahe aasta järel reservametnikele täiendkoolituse korraldamine;
- PPA Põhja prefektuuri PVB PMJVT VSMG ametnike varustamine ühtse eririietuse ja muu varustusega väljasaatmiste täideviimiseks;
- tagasisaatmistega tegelevate ametnike teadlikkuse tõstmine läbi teiste EL liikmesriikide tagasisaatmiste parimate praktikatega tutvumise, samuti koolitus- või tutvumisvisiitide korraldamine tagasisaatmisega tegelevatele ametnikele.“.

1.7. Täiendan käskkirja punktiga 2.3.1.5. ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.3.1.5. Väljasaatmisbussi soetamine

Projekti tegevusega toetatakse PPA Põhja PVB PMJVT⁷ ühe väljasaatmisbussi väljavahetamist, mis on kasutuses olnud alates 2016. aastast. Uue väljasaatmisbussiga tagatakse senisest tõhusam väljasaadetava ja saatameeskondade turvalisus välismaalase konvoeerimisel. Samuti võimaldab vastavalt väljasaatmismenetluste grupi vajadustele kohandatud bussi soetamine menetlusressurssi kokku hoida, sest menetlustoiminguid saab bussis läbi viia isikut PPA ametiruumi transportimata.“.

1.8. Muudan käskkirja punkti 2.3.2. ja täiendan seda üheksanda lausega järgmiselt:
„Tagasisaadetavate transportimise võimekuse parandamiseks on välja vahetatud seni kasutusel olnud väljasaatmisbuss ning soetatud uus vajadustele vastav ja kohandatud buss, mis aitab muuta politseiametnike tööd turvalisemaks, hoida kokku nende tööaega ning mida vajadusel on võimalik muuta mobiilseks välitöökontoriks.“.

1.9. Muudan käskkirja punkti 2.3.4. ja sõnastan selle järgmiselt:
„2.3.4. Projekti abikõlblikkuse periood ja abikõlblikud kulud
Projekti tegevused viiakse ellu perioodil 01.07.2023–31.12.2028.

Projekti abikõlblikud kulud:

- personalikulud (sh projektijuhtimisega seotud tööjõukulu, koolitajate töötasu);
- õppevisiitidel, tutvumisvisiitidel, seminaridel, konverentsidel ja koolitustel osalemise kulud (sh päevaraha, transport, majutus, osalustasud, kindlustus).
- lähetuste kulud (sh päevaraha, kindlustus jms);
- materiaalsed- ja reisisoetused tagasisaadetavatele;
- tagasisaadetavate transpordi- ja majutuskulud;
- tagasisaadetavate dokumenteerimiskulud;
- tegevusega seotud ametnike riigisisised transpordikulud;
- valuutavahetuse teenus ja konverteerimistasud;
- sõiduki soetamise kulud;
- eririietuse ja tarvikute, sh meditsiiniliste vahendite, seljakottide jms soetuskulu;
- kommunikatsioonitegevuste ja teavitamise kulu;
- erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt makstavad maksud.“.

1.10. Muudan käskkirja 2.4.4. ja sõnastan selle järgmiselt:
„2.4.4. Projekti abikõlblikkuse periood ja abikõlblikud kulud
Projekti tegevused viiakse ellu perioodil 01.07.2023–31.12.2029.

Projekti abikõlblikud kulud on:

- personalikulud (sh projektijuhtimine, projekti ekspert);
- õppevisiitidel, tutvumisvisiitidel, seminaridel, konverentsidel, infopäevadel ja koolitustel osalemise kulud (sh päevaraha, transport, majutus, osalustasud, kindlustus, ruumide rent, toitlustus). Kolmandates riikides toimuvatel koolitustel, seminaridel ja konverentsidel osalemine ning neisse õppevisiidi korraldamine tuleb eelnevat kooskõlastada Siseministeeriumiga (edaspidi SiM). Vastav põhjendus tuleb esitada SiMile e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt 45 päeva enne õppevisiidi, koolituse, seminari või konverentsi toimumist;
- PPA ametnike ja koostööpartnerite lähetuste kulud (töörühmades osalemine, kontaktvõrgustike kohtumised, visiidid välisesindustesse jms). Muu hulgas on abikõlblikud kindlustus ja Eesti ametnike päevaraha;
- koolituskulud (sh materjalide koostamine, ruumide rent, koolitaja tasu);
- kolmandate riikide ametnike vastuvõtukulud, sh. koostöökohtumised ja isikutuvastusmissioonid Eestis;

- kommunikatsioonitegevuste ja teavitamise kulu;
- erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt makstavad maksud.“.

1.11. Muudan käskkirja punkti 2.6.1.1 ja sõnastan selle järgmiselt:

„2.6.1.1 Massilise sissērānde (edaspidi MS) hādaolukorra lahendamise plaani õppused (PPA kriisiplaan)

PPA massilise sissērānde kriisiplaani harjutamiseks ja suutlikkuse tõstmiseks korraldatakse õppuseid ja koolitusi prefektuurides ja keskküskustes, et harjutada olemasolevaid plaane. Kāsitletavad alateema(d) pūstitatakse koostōōs PPA kriisideks valmisoleku būroo ja piirihaldusbūroo ning teiste partneritega. PPA massilise sissērānde kriisiplaani õppuste ettevalmistamiseks toimuvad tōōtoad. Viimase etapina toimub kompleksõppus, kus harjutatakse staabi- ja vālitegevusi.“.

1.12. Muudan käskkirja punkti 2.6.4. esimest lauset ja sõnastan selle järgmiselt:

„Projekti tegevused viiakse ellu perioodil 01.01.2024–30.06.2027.“.

1.13. Muudan käskkirja punkti 4.1. ja sõnastan selle järgmiselt:

„4.1. Punktis 2 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad vāljundnāitajad.

Projekt	Näitaja kood (kui kohaldub) ja nimetus	Näitaja mõõtühik	Sihttase 2024	Sihttase 2029	Selgitav teave
Menetlusvõimekuse ja lahukumiskohustuse täitmise tagamine	AMIF O.3.3 Taasintegreerimise abi saanud tagasipöördujate arv	arv	40	450	<p>Käsoleva näitaja tähenduses on tagasipöörduja tagasisaadetav kolmanda riigi kodanik, kes lahkus liikmesriigi territooriumilt ja pöördus tagasi kolmandasse riiki vabatahtlikult või saadeti välja.</p> <p>Taasintegreerimise abi tähendab kas rahalist, mitterahalist, isikustatud või kombineeritud toetust, mida vastuvõttev riik annab tagasisaadetavale, eesmärgiga aidata tagasisaadetaval pärast tagasipöördumist iseseisvalt elada.</p> <p>Tegevuse alguses kannab toetuse saaja osalejate andmed infosüsteemi. Koguda tuleb osaleja nimi, sugu ja vanus (<18, 18–60, >60). Aruandega esitatakse isikustamata agregeeritud info. Osaleja vanust arvestatakse alates sünnikuupäevast ja määratakse kindlaks selle kuupäeva seisuga, kui ta osaleb projekti tegevuses esimest korda.</p>
	AMIF O.3.1 Koolitustegevuses osalejate arv	arv	30	250	<p>Osaleja - füüsiline isik, kes saab projektist otsest kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt tagasisaatmisvaldkonnas. Toetuse saaja kannab osalejate andmed e-toetuse keskkonna sündmuste infosüsteemi. Koguda tuleb üldjuhul osaleja nimi, isikukood või muu asjakohane number, e-posti aadress, sugu ja vanus).</p> <p>Osaleja vanus määratakse selle kuupäeva seisuga, kui ta osaleb esimest korda projekti tegevuses (üritusel, koolitusel vm). Osalejatelt peab koguma allkirjad iga koolituspäeva kohta. Tõendada tuleb ka veebi vahendusel toimuvatel koolitustegevustel osalemist. Iga osalejat loetakse üks kord projekti jooksul ka siis, kui sama osaleja osaleb mitmes projekti tegevuses.</p> <p>Aruandega esitatakse isikustamata agregeeritud info soo ja vanusevahemike järgi (<18, 18–60, >60).</p>
	AMIF O.3.2. Ostetud seadmete arv, sealhulgas ostetud või ajakohastatud IKT-süsteemide arv	arv	0	1	<p>Seadmed - materiaalne vara, millele on riiklike eeskirjade kohaselt antud inventarinumber. Käesoleva näitaja tähenduses väljasaatmisel kasutatav eriotstarbeline sõiduk.</p>
Koostöö arendamine isikute tagasisaatmise valdkonnas	AMIF O.3.1. Koolitustegevuses osalejate arv	arv	20	70	<p>Osaleja - füüsiline isik, kes saab projektist otsest kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt tagasisaatmisvaldkonnas. Toetuse saaja kannab osalejate andmed e-toetuse keskkonna sündmuste infosüsteemi. Koguda tuleb üldjuhul osaleja nimi, isikukood või muu asjakohane number, e-posti aadress, sugu ja vanus).</p> <p>Osaleja vanus määratakse selle kuupäeva seisuga, kui ta osaleb esimest korda projekti tegevuses (üritusel, koolitusel vm). Osalejatelt peab koguma allkirjad iga koolituspäeva kohta. Tõendada tuleb ka veebi vahendusel toimuvatel koolitustegevustel</p>

					<p>osalemist. Iga osalejat loetakse üks kord projekti jooksul ka siis, kui sama osaleja osaleb mitmes projekti tegevuses.</p> <p>Aruandega esitatakse isikustamata agregeeritud info soo ja vanusevahemike järgi (<18, 18–60, >60).</p>
Tõlketeenus tagasisaadetavatele	Toetatud osalejate arv	arv	60	210	<p>Osaleja - füüsiline isik, kes saab projektist otsest kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja kolmanda riigi kodanikust tagasisaadetav, kes on saanud tõlketeenuseid tagasisaatmismenetluse protsessis.</p> <p>Osaleja andmed tuleb eristada soo ja vanusevahemike järgi (<18, 18–60, >60).</p>
Tugiteenused tagasisaadetavatele	AMIF O.3.3 Taasintegreerimise abi saanud tagasipöördujate arv	arv	100	350	<p>Käesoleva näitaja tähenduses on tagasipöörduja tagasisaadetav kolmanda riigi kodanik, kes lahkus liikmesriigi territooriumilt ja pöördus tagasi kolmandasse riiki vabatahtlikult või saadeti välja.</p> <p>Taasintegreerimise abi tähendab kas rahalist, mitterahalist, isikustatud või kombineeritud toetust, mida vastuvõttev riik annab tagasisaadetavale, eesmärgiga aidata tagasisaadetaval pärast tagasipöördumist iseseisvalt elada.</p> <p>Tegevuse alguses kannab toetuse saaja osalejate andmed infosüsteemi. Koguda tuleb osaleja nimi, sugu ja vanus (<18, 18–60, >60). Aruandega esitatakse isikustamata agregeeritud info.</p> <p>Osaleja vanust arvestatakse alates sünnikuupäevast ja määratakse kindlaks selle kuupäeva seisuga, kui ta osaleb projekti tegevuses esimest korda.</p>
	AMIF O.3.1. Koolitustegevuses osalejate arv	arv	30	90	<p>Osaleja - füüsiline isik, kes saab projektist otsest kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt tagasisaatmisvaldkonnas. Toetuse saaja kannab osalejate andmed e-toetuse keskkonna sündmuste infosüsteemi. Koguda tuleb üldjuhul osaleja nimi, isikukood või muu asjakohane number, e-posti aadress, sugu ja vanus).</p> <p>Osaleja vanus määratakse selle kuupäeva seisuga, kui ta osaleb esimest korda projekti tegevuses (üritusel, koolitusel vm). Osalejatelt peab koguma allkirjad iga koolituspäeva kohta. Tõendada tuleb ka veebi vahendusel toimuvatel koolitustegevustel osalemist. Iga osalejat loetakse üks kord projekti jooksul ka siis, kui sama osaleja osaleb mitmes projekti tegevuses.</p> <p>Aruandega esitatakse isikustamata agregeeritud info soo ja vanusevahemike järgi (<18, 18–60, >60).</p>
Tagasisaatmisvaldkonna IT arenduste ülalpidamiskulud	Hooldatud IT süsteemide arv	arv	2	2	Hooldatud IT süsteemid.
Massilise sisserände toimetuleku võimekuse tõstmine	AMIF O.3.1. Koolitustegevuses osalejate arv	arv	50	500	<p>Osaleja - füüsiline isik, kes saab projektist otsest kasu. Käesoleva näitaja tähenduses on osaleja isik, kes tegeleb ametialaselt tagasisaatmisvaldkonnas. Osaleja andmed tuleb eristada soo ja vanusevahemike järgi (<18, 18–60, >60).</p>

Tagasisaatmisvaldkonna IT-lahenduste arendused	AMIF O.3.2. Ostetud seadmete arv, sealhulgas ostetud või ajakohastatud IKT-süsteemide arv	arv	2	2	Käesoleva näitaja tähenduses tagasisaatmisvaldkonna IKT-süsteem, mida on kaasajastatud. Iga IKT-süsteemi saab projekti kestel kajastada ainult ühe korra.
--	---	-----	---	---	---

“.

1.14. Muudan käskkirja punkti 4.2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„4.2. Punktis 2.3. nimetatud projekti* seireks ja hindamiseks kasutatav tulemusnäitaja.

Projekt	Näitaja kood ja nimetus	Näitaja mõõtühik	Sihhtase 2029	Selgitav teave
Menetlusvõimekuse ja lahukumiskohustuse täitmise tagamine	AMIF R.3.7. Välja saadetud tagasipöördujate arv	Arv	1190	<p>Käesoleva näitaja tähenduses on tagasipöörduja sunniviisiliselt välja saadetud kolmanda riigi kodanik.</p> <p>Väljasaatmine tähendab ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise kohustuse täitmist, täpsemalt füüsilist transporti liikmesriigist välja.</p> <p>Isikut saab kajastada indikaatori all kohe pärast väljasaatmist.</p> <p>Tegevuse alguses kannab toetuse saaja osalejate andmed infosüsteemi. Koguda tuleb osaleja nimi, sugu ja vanus (<18, 18–60, >60). Aruandega esitatakse isikustamata agregeeritud info.</p> <p>Osaleja vanust arvestatakse alates sünnikuupäevast ja määratakse kindlaks selle kuupäeva seisuga, kui ta osaleb esimest korda projekti tegevuses.</p>

*teistel projektidel polnud AMIFi tulemusnäitajaid.“.

1.15. Muudan käskkirja punkti 5.1. ja sõnastan selle järgmiselt:

„5.1. TATi eelarve on 7 108 657,29 eurot. Eelarve koosneb AMIF toetusest (75%) ja riiklikust kaasfinantseeringust (25%).

Projekt	AMIF toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)	Kokku (EUR)	Kaudsete kulude määr (% otsestest kuludest)
Tugiteenused tagasisaadetavatele	599 591,25	199 863,75	799 455,00	7%
Tõlketeenus tagasisaadetavatele	216 000,00	72 000,00	288 000,00	3%
Menetlusvõimekuse ja lahukumiskohustuse täitmise tagamine	2 316 516,10	772 172,03	3 088 688,13	3%
Koostöö isikute tagasisaatmise valdkonnas	607 050,15	202 350,05	809 400,20	7%

Tagasisaatmisvaldkonna IT arenduste ülalpidamiskulud	232 091,37	77 363,79	309 455,16	Ei kohaldu
Massilise sisserände toimetuleku võimekuse tõstmine	614 488,95	204 829,65	819 318,60	7%
Tagasisaatmisvaldkonna IT-lahenduste arendused	745 755,15	248 585,05	994 340,20	1%

“.

1.16. Muudan käskkirja punkti 8.5. ja sõnastan selle järgmiselt:

„8.5. Maksetaotlus tuleb esitada e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt kord poolaastas, kuid üldjuhul mitte sagedamini kui kord kvartalis projekti elluviimise algusajast arvates. Tihedam esitamine on lubatud põhjendatud juhtudel SiMi eelneval kirjalikul nõusolekul.“.

1.17. Muudan käskkirja punkti 9.2. ja sõnastan selle järgmiselt:

„9.2. Elluviija peab täitma lisaks TATis sätestatud kohustustele ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale kehtestatud kohustusi.“.

1.18. Muudan käskkirja punkti 9.3.7. ja sõnastan selle järgmiselt:

„9.3.7. koguma ja töötleva andmeid seirearuande jaoks, sh koolitavate andmeid koolitustel osalenud isikute kohta kooskõlas isikuandmete kaitse seadusega ning tagama korrektsete osalejate andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas hiljemalt vahe- ja lõpparuande esitamise ajaks;“.

1.19. Muudan käskkirja punkti 10.2. teist lauset ja sõnastan selle järgmiselt:

„Kui projekti tegevused lõppevad enne abikõlblikkuse perioodi lõppu, tuleb lõpparuanne esitada 30 päeva jooksul tegevuste lõppemisest arvates.“.

1.20. Muudan käskkirja punkti 11.7. teist lauset ja sõnastan selle järgmiselt:

„Toetuse summat võib suurendada, kui see on põhjendatud ja projektide rahastamise eelarve jääk seda võimaldab.“

2. Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt alates 1. aprillist 2025.

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Lisa: Seletuskiri